Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactgegevens
nijmegen.nl/contact

Ons kenmerk
D252784479

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 6 januari 2026
Onderwerp Evaluatie Bomenplan Nijmegen

Geachte leden van de raad,

Aanleiding
In 2021 heeft het college het Bomenplan 2021–2025 en de Uitvoeringsagenda Bomen vastgesteld. Dit plan beschrijft hoe we zorgvuldig omgaan met ons groene kapitaal. De uitgangspunten zijn opgenomen in de geactualiseerde *Omgevingsvisie De Nabije Stad 2050*, waarvan het Bomenplan de thematische beleidsuitwerking vormt. Na vier jaar hebben wij het plan geëvalueerd. Met deze brief informeren wij u over de belangrijkste behaalde resultaten, de lessen en de vervolgstappen.

Resultaten evaluatie
De evaluatie is gedaan aan de hand van de doelen die gesteld zijn in het Bomenplan Uitvoeringsagenda 2021–2025 en worden zo doel voor doel besproken. De belangrijkste doelen zijn uitgelicht, een compleet overzicht is te vinden in de Evaluatie Bomenplan Nijmegen in de bijlage.

‘We sluiten aan bij de ambities uit het nationaal klimaatakkoord en willen ons bomenareaal jaarlijks laten groeien met 1%’
Het Bomenplan Uitvoeringsagenda 2021–2025 heeft de afgelopen jaren bijgedragen aan een zichtbare vergroening van Nijmegen en heeft zijn doelen ruimschoots gehaald. Het bomenbestand is tussen 2022 en 2025 met 8% gegroeid, ruim boven het oorspronkelijke doel van 4%. Het betreft het aantal bomen in de openbare ruimte die als individuele boom beheerd worden. Naar verwachting wordt in 2026 het totaal van 4.000 nieuwe bomen, aangeplant vanuit het Bomenplan, bereikt. De groei van het bomenareaal bestaat dus uit de aanplant van nieuwe bomen uit het Bomenplan, maar ook bomen die aangeplant zijn vanuit projecten en stadsbeheer maken hier deel vanuit.

‘Toename boomkroonoppervlakte, we streven naar een groei van 5%’
De hoofddoelen van dit bomenplan zijn terug te brengen naar meer èn gezonde bomen in de stad. Enerzijds betekent dit het aanplanten van meer bomen, anderzijds streven we naar toename van het boomkroonoppervlakte. De evaluatie laat zien dat de inschatting is dat het totale boomkroonvolume met circa 3% is afgenomen, waar het streven 5% groei was. De gepresenteerde data geven een indicatie, omdat variaties in luchtfotodata (zoals een nat of een droog voorjaar) en voortschrijdende algoritmes invloed hebben op de uitkomsten. Daarnaast worden niet alle bomen gedetecteerd. Hierdoor moet de waargenomen daling als een inschatting worden beschouwd.

Deze daling komt voornamelijk door stedelijke verdichting, kappen van zieke en dode bomen (zowel in de openbare ruimte als op particuliere terreinen) en beheeringrepen. Het compenseren van gekapt groen wordt volop gedaan, maar de jonge aanplant kan het verlies aan kroonvolume nog niet gelijk compenseren. Als we systematisch blijven vergroenen, bomen blijven aanplanten, bomen ouder laten worden en ruimte maken voor kroonontwikkeling, dan is op langere termijn (10–20 jaar), een toename van boomkroonoppervlakte te verwachten. Van belang blijft dat het areaal aan bomen niet achteruit gaat.

‘We gaan nog zorgvuldiger om met de bescherming van bomen en compenseren verlies van omgevingskwaliteit’
De bescherming van bomen is versterkt door aanscherping van de APV en het opstellen van beleidsregels. Het nieuwe compensatieplan maakt het mogelijk sterker te sturen op het behoud van bestaande bomen en maakt financiële compensatie mogelijk.

‘Verbeteren groeiplaatsen bijzondere bomen’
Bij 650 bestaande bomen zijn de groeiplaatsen verbeterd en nieuwe aanplant krijgt standaard een hoogwaardige groeiplaats mee, wat bijdraagt aan een langere levensduur en betere gezondheid van de bomen. Daarnaast is de hoofdbomenstructuur verder uitgewerkt, wat een stevig kader biedt voor het beschermen en versterken van het bomenbestand.

‘We formeren een aanpak voor bomen en de ondergrond’
Een start is gemaakt met een plan voor bomen en de ondergrond. Afgelopen jaar heeft de gemeente Nijmegen deel uitgemaakt van het project ‘Samenwerken bij bomen’ van het kennis Centrum voor Ondergronds Bouwen (COB). Samen met groenexperts van gemeentes en vertegenwoordigers van netbeheerders is gewerkt aan een kennisdocument en een praktijkwijzer (Groeiboek Bomen, kabels en leidingen - COB). Dit helpt bomen beter in te passen, ook voor de toekomst, maar geeft nog geen antwoord op een prangend probleem dat veel bomen boven op kabels en leidingen staan en niet herplant kunnen worden door wet- en regelgeving.

Lessen en aandachtspunten
Uit de evaluatie komen enkele belangrijke lessen en aandachtspunten naar voren. Ook deze worden per doel behandeld.

'We sluiten aan bij de ambities uit het nationaal klimaatakkoord en willen ons bomenareaal jaarlijks laten groeien met 1%'
De behoefte aan extra bomen blijft groot. Het is nodig om te focussen op prioritaire hittegebieden, maar benut ook kansen in andere wijken, zoals lege straten of plekken waar vergroening kan zorgen voor verkoeling en een gezonde leefomgeving.

'Toename boomkroonoppervlakte, we streven naar een groei van 5%'
Hoewel er meer bomen zijn aangeplant, is de indicatie dat het totale boomkroonvolume met 3% is afgenomen. Mogelijke oorzaken die invloed hebben op het percentage zijn:

- stedelijke verdichting
- kap bij zieke bomen (in de openbare ruimte als op particulier terrein)
- beheeringrepen zoals dunningen
- meetmethoden (ze worden nauwkeuriger)
- het moment waarop de luchtfoto's worden ingevlogen
- een nat/droog voorjaar
- de verbetering van de algoritmes

Deze ontwikkeling benadrukt het belang van een kwalitatieve aanpak, met voldoende groeiruimte en strategische locaties, zodat bomen daadwerkelijk bijdragen aan klimaatbestendigheid, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving. Dit toont daarnaast aan dat vergroening niet alleen een kwestie is van aantallen, maar ook van behoud van bomen, van kwaliteit en groeiruimte. Het blijvend zorgvuldig omgaan met bestaande bomen is noodzakelijk om het boomkroonvolume zo goed als mogelijk op peil te houden. Doorzetten succesvolle maatregelen van vergroening op particulier terrein zoals bomenweggeefdagen, educatie en communicatie als onderdeel van een bredere boodschap die past bij de communicatiestrategie voor klimaatadaptatie en biodiversiteit.

'We formeren een aanpak voor bomen en de ondergrond'
Ook beperkt de aanwezigheid van kabels en leidingen door wet- en regelgeving de herplantmogelijkheden in bepaalde gebieden wat samenwerking met netbeheerders noodzakelijk maakt. Het niet meer beschikbaar hebben van plaatsen om bomen te planten, is een risicofactor en bepalend voor het succes en realiseerbaarheid van ambities. Daarnaast is de ruimte om groen te compenseren in de stad schaars en complex geworden. Dit vraagt om reservering van ruimte voor groen en mogelijk aankoop van grond voor groengebieden wat mogelijk ten koste kan gaan van andere ambities.

Advies en vervolg
De adviezen uit het evaluatierapport worden verder uitgewerkt in het beoogde Omgevingsprogramma Stadsvergroening. In dat programma worden ook de specifieke doelen en KPI's opgenomen. De belangrijkste adviezen luiden;

- We zetten de boomaanplant voort, met nadruk op kwaliteit en strategische locaties die bijdragen aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving, in plaats van uitsluitend op aantallen te sturen.
- We streven naar zoveel mogelijk behoud van boomkroonbedekking en maken daarbij stevigere afspraken over boombehoud bij gebieds- en ruimtelijke ontwikkelingen. Dit kan door bijvoorbeeld een nulmeting van de bomen uit te voeren bij de start van een ontwikkeling.
- Het structureel investeren in de juiste groeiplaatsen en het aanwijzen van nieuwe compensatiegebieden, ook bij toekomstige grondaankopen, is essentieel voor duurzame vergroening.
- Daarnaast is het nodig om samen met netbeheerders afspraken te maken over boomaanplant bij kabels en leidingen.

Conclusie
Concluderend kan worden gesteld dat het Bomenplan Uitvoeringsagenda 2021–2025 een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan een groener, gezonder en klimaatbestendig Nijmegen. De indicatie dat er mogelijk sprake is van daling van het boomkroonvolume maakt duidelijk dat de focus in de volgende fase moet liggen op kwalitatieve groei, strategische locatiekeuze, zoveel mogelijk behoud en duurzame ontwikkeling van het stedelijk groen in samenhang met het halen van ambities voor klimaatadaptatie, biodiversiteit en gezonde leefomgeving. Om de stad beter voor te bereiden op toekomstige uitdagingen, zet het college in op de ontwikkeling van een nieuw omgevingsprogramma Stadsvergroening, waarin de adviezen uit de monitoring worden meegenomen.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester

Bijlagen:

1. Evaluatie Bomenplan Nijmegen